

ФУНКЦІОНАЛЬНО-ГРАМАТИЧНЕ НАПОВНЕННЯ ДАВАЛЬНОГО ВІДМІНКА В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ ПОСТРАДЯНСЬКОГО ПЕРІОДУ

Драпак О. З.

Буковинський державний медичний університет, Україна, Чернівці

Автор подає зведену характеристику давального відмінка в українській мові для іноземців (з поясненням англійською мовою): умови його вживання, граматичні форми змінюваних за відмінками частин мови, особливості узгодження цих частин мови і запитання до них у давальному відмінку. Для кращого засвоєння матеріалу автор також подає таблиці, підсумкові запитання, вправи і тексти.

Ключові слова: давальний відмінок, рід, число, закінчення, запитання, узгодження, вправа, текст.

Драпак О. З. Функционально-грамматическое наполнение дательного падежа в украинском языке постсоветского периода/ Буковинский государственный медицинский университет, Украина, Черновцы

Автор даёт сводную характеристику дательного падежа в украинском языке для иностранцев (с объяснением на английском языке): условия его употребления, грамматические формы изменяемых по падежам частей речи, особенности согласования этих частей речи и вопросы к ним в дательном падеже. Для лучшего усвоения материала автор также представляет таблицы, итоговые вопросы, упражнения и тексты.

Ключевые слова: дательный падеж, род, окончание, вопрос, согласование, упражнение, текст.

Drapak O. Z. Functional grammatical contents of the dative case in the ukrainian language of post-soviet period/ Bukovinian State Medical University, Ukraine, Chernivtsi

The author gives summary characteristic of the dative case in the Ukrainian language for foreigners (with explanation in English): conditions of use of the dative case, grammatical forms of parts of speech which change according to cases, peculiarities of coordination (agreement) of these parts of speech and questions to them (to these parts of speech) in form of the dative case. For better mastering material author also gives tables, final questions, exercises and texts.

Keywords: the dative case, gender, end, question, agreement, exercise, text.

Засвоєння основних принципів морфології української мови, отримання навичок визначення необхідних категорій іменника, прикметника, особового, вказівного і присвійного займенника у різних відмінках, узгодження слів у фразі, вміння ставити смислові запитання до кожного слова у словосполученні та реченні є важливою основою для засвоєння курсу української мови.

Особа, що вивчає українську мову, повинна бути ознайомленою з відмінковою системою української мови, розуміти її граматичну функцію і необхідність використання того чи іншого відмінка у конкретній фразі. Результатом такого ознайомлення має стати грамотне вживання закінчень

іменників, прикметників і займенників в однині і у множині у кожному відмінку, вміння ставити запитання до різних частин мови у реченні. Оскільки давальний відмінок є важливою складовою відмінкової системи української мови, детальне ознайомлення з ним є суттєвим етапом у вивченні морфології української мови. На початковому етапі знайомства іноземців з давальним відмінком їм потрібно порадити звернути увагу на функціональне навантаження давального відмінка в українській мові пострадянського періоду; на запитання до іменників-назв істот і іменників-назв неістот у давальному відмінку; на дієслова, що поєднуються з різними частинами мови (з іменниками, прикметниками, особовими, вказівними і присвійними займенниками), вжитими у формі давального відмінка.

Для якісного оволодіння матеріалом слід порадити уважно прочитати текст з поясненням, ретельно проаналізувати та вивчити його і виконувати практичні завдання.

Advice for a foreigner:

Try to read attentively the thesis: «Ukrainian nouns, personal pronouns, adjectives, demonstrative pronouns, possessive pronouns in the dative case. Coordination of nouns with adjectives, demonstrative pronouns and possessive pronouns in the dative case».

Pay attention to the use of Ukrainian nouns, personal pronouns, adjectives, demonstrative pronouns, possessive pronouns in the dative case.

Learn the main rules of using Ukrainian nouns, personal pronouns, adjectives, demonstrative pronouns, possessive pronouns in the dative case.

Analyze and memorize the given material attentively.

Do written home assignments carefully and diligently.

Educational aim:

You must learn Ukrainian nouns, personal pronouns, adjectives, demonstrative pronouns, possessive pronouns in the dative case; coordination of nouns with adjectives, demonstrative pronouns and possessive pronouns in the dative case; verbs what use with the dative case.

COMMENTS TO THE DATIVE CASE

We are going to speak about:

- the dative case in the Ukrainian language;
- verbs, used with the dative case;
- Ukrainian nouns in the dative case;
- Ukrainian personal pronouns in the dative case;
- Ukrainian adjectives in the dative case;
- Ukrainian demonstrative pronouns in the dative case;
- Ukrainian possessive pronouns in the dative case;
- agreement of nouns with adjectives, demonstrative pronouns and possessive pronouns in the dative case.

Mind, that in the dative case the action is directed towards someone or something.

The dative case is corresponds to English preposition «to» (seldom «for»), for example:

To say to Oksana. / Говорити Оксані.

To explaine to doctor. / Пояснювати лікарю.

To promise to father. / Обіцяти батьку.

Buy for your son. / Купіть вашому сину.

Inanimate nouns in the dative case answer the question «чому?» (for) what?). Animated nouns in the dative case answer the question «кому?» (for) whom?). The question «що?» in the nominative case (case №1) transforms into the question «чому?» in the dative case (case № 3). The question «хто?» in the nominative case (case № 1) transforms into the question «кому?» in the dative case (case № 3).

The dative case without a preposition is used to denote the indirect object of verbs:

- говорити – to speak, to talk; to tell, to say;
- розповідати – to tell, to relate, to narrate;
- обіцяти – to promise;
- пояснювати – to explain, to make clear;
- вирішувати – to decide, to determine, to resolve;
- розв’язувати – to untie, to unbind, to undo, to solve;
- перекладати – to translate;
- нагадувати – to remind (of, about);
- дозволяти – to allow, to let, to give leave (to);
- наказувати – to order, to command, to enjoin, to bid, to charge;
- забороняти – to forbid, to prohibit;
- допомагати – to help, to assist, to aid;
- заважати (мішати) – to prevent, to stop (from), to be (to stand) in the way;
- шкодити – to harm, to injure, to hurt, to damage;
- радити – to advise, to counsel, to recommend;
- показувати – to show;
- співати – to sing;
- танцювати – to dance;
- вірити – to believe, to have faith in, to trust;
- довіряти – to trust, to confide (to smb.), to give credence (to smth.), to entrust (to);
- належати – to belong, to appertain, to be a member (of);
- доводитися – to have to, to fall to the lot (of), to happen (to), to chance (to), to be related (to);
- дзвонити – to ring, to (tele)phone, to ring up, to call up;
- телефонувати – to (tele)phone, to ring up, to call up;
- підписувати – to sign;
- брати – to take;
- взяти – to take;
- давати – to give, to let;
- ставити – to put, to place, to install, to produce, to make;
- повертати – to return, to give back, to turn (round, about);
- подавати – to give, to serve, to drive up;
- дарувати – to give, to present (with);
- купувати – to buy, to purchase;
- продавати – to sell;
- міряти – to measure, to try on;
- важити – to weigh;
- зважити – to weigh;
- вибачати, пробачати – to excuse, to pardon;

- вказувати – to show, to indicate, to point out (to, at), to give instructions;
- позначати – to mark, to denote, to designate;
- читати – to read;
- писати – to write;
- прописувати – to prescribe, to order;
- відповідати – to answer, to reply; to respond;
- повторювати – to repeat;
- зауважувати – to remark, to comment, to reproof, to rebuke, to reprimand;
- друкувати – to print, to type, to publish;
- малювати – to draw, to paint;
- різати – to cut, to slice, to kill, to carve;
- шити – to sew;
- в’язати – to tie up, to bind; to knit;
- вишивати – to embroider;
- готувати – to prepare, to make ready, to cook, to make;
- варити – to boil;
- смажити – to roast, to fry, to toast, to grill;
- тушкувати – to stew, to braise;
- прибирати – to clean up, to tidy (up), to put in order;
- витирати – to wipe, to dry;
- замітати – to sweep (up), to cover up;
- викидати – to throw out, to put out, to put on sale, to put on the market;
- смітити – to litter;
- м’яти – to rumple, to tumble, to crumple, to ruffle, to brake, to trample on, to blunge;
- рвати – to tear, to pick, to break off;
- псувати – to spoil, to corrupt;
- бруднити – to dirty, to soil, to sully, to spot;
- мити – to wash;
- прати – to wash, to launder;
- сушити – to dry;
- чистити – to clean, to scrub, to brush, to scour;
- прасувати – to iron;
- зашивати – to sew up, to mend;
- посміхатися – to smile;
- подобатися – to please;
- відправляти – to send off, to forward, to dispatch;
- надсилати – to send, to dispatch, to mail, to post, to remit;
- посилати – to send (to, for), to dispatch (to), to mail, to post (to);
- приносити – to bring, to carry, to fetch;
- привозити – to bring, to import.

The ends: -ovi, -y in the dative case are added to the last hard consonants of nouns of masculine gender singular (of the nominative case):

робітник → робітникови, робітнику

друг → другови, друг

син → синови, сину

Сухел → Сухелови, Сухелу

Фузаїл → Фузаїлови, Фузаїлу

лоб → лобови, лобу

племінник → племінникові,

племіннику

Хардік → Хардікові, Хардіку

стіл → столові, столу

телефон → телефонові, телефону

Instead of the end -o of nouns of masculine gender singular in the nominative case we use the ends: -ові, -у in the dative case singular:

тато → татові, тату

батько → батькові, батьку

дядько → дядькові, дядьку

Михайло → Михайлові, Михайлу

To the last sibilant consonants of nouns of masculine gender singular in the nominative case we add the ends: -еві, -у in the dative case:

слухач → слухачеві, слухачу

сторож → сторожеві, сторожу

Маніш → Манішеві, Манішу

Раджеш → Раджешеві, Раджешу

Авінаш → Авінашеві, Авінашу

лящ → лящеві, лящу

овоч → овочеві, овочу

ніж → ножеві, ножу

кущ → кущеві, кущу

плащ → плащеві, плащу

дощ → дощеві, дощу

хрящ → хрящеві, хрящу (cartilage, gristle)

There are three possible ends of nouns of masculine gender singular form in the dative case after the suffix -р-: the -ові, the -у and the -ю:

лікар → лікареві, лікару

секретар → секретареві, секретарю

школяр → школяреві, школяру

столяр – столяреві, столяру (*joiner*)

Consonant й, which follows any vowel in the nominative case transforms into the end -еві or the end -ю in the dative case.

Юрій → Юрієві, Юрію

Сергій → Сергієві, Сергію

добродій → добродієві, добродію (gentleman, sir)

край → краєві, краю (land, region; krai, territory, border, edge; brim)

звичай → звичаєві, звичаю (custom, habit, ways; the manners and customs)

трамвай → трамваєві, трамваю

напій → напосєві, напосю

Григорій → Григорієві, Григорію

Тимофій → Тимофієві, Тимофію

Softening mark in the end of nouns of masculine gender singular form in the nominative case transforms into the ends: -еві, -ю in the dative case:

учитель → учителєві, учителю

учень → учневі, учню

іноземець → іноземцєві, іноземцю

хлопець → хлопцєві, хлопцю

дідусь → дідусєві, дідусю

день → дневі, дню

олівець → олівцєві, олівцю

корінь → коренєві, кореню (root)

The ends: -ові, -еві, -єві more often use in animated nouns of masculine gender singular form. The ends: -у, -ю more often use in inanimate nouns of masculine gender singular form.

Some foreign personal names don't change according to cases and numbers. That's why in the dative case (both in singular and in plural) these names have the same form as in the nominative case:

Лаолу → Лаолу

Хіманшу → Хіманшу

Оджо → Оджо

Отто → Отто

Алі → Алі

Кабі → Кабі

Генрі → Генрі

Раві → Раві

The unofficial man's names in the dative case have the same ends as nouns of the feminine gender:

Коля – Колі	Ваня – Вані
Міша – Міші	Рома – Ромі
Стьопа – Стьопі	Женя – Жені

Before you will continue acquaint yourself with the dative case you must to know that some **nouns of feminine gender singular** in the dative case before the end -i change consonants. Consonant «к» before the end -i in the dative case transforms into «ц». Consonant «г» before the end -i in the dative case transforms into «з». Look:

Nom.		Dat.	
-к-	жінка	-ц-	жінці
	тітка		тітці
	студентка		студентці
	рука		руці
	ручка		ручці
	книжка		книжці
	бібліотека		бібліотеці
	папка		папці
	куртка		куртці
-г-	подруга	-з-	подрузі
	нога		нозі
	книга		книзі
	підлога		підлозі
	волога (moisture)		волозі
	тривога (alarm, anxiety)		тривозі
	фабрика		фабриці

The end -a of nouns of **feminine gender singular** changes into the end -i in the dative case singular.

Nom.	хто? що?	Dat.	кому? чому?
-а	сестра	-і	сестрі
	мама		мамі
	баба		бабі
	вода		воді
	стіна		стіні
	жінка		жінці
	рука		руці
	книга		книзі
	фабрика		фабриці
-жа, -ча, -ша, -ща	груша	-жі, -чі, -ші, -щі	груші
	площа		площі

The end -я after a consonant of nouns of feminine gender singular changes into the end -і in the dative case singular.

Nom.	хто? що?	Dat.	кому? чому?
------	----------	------	-------------

-я	робітниця	-і	робітниці
	племінниця		племінниці
	бабуся		бабусі
	Соня		Соні
	Аня		Ані
	земля		землі
	хвиля		хвилі
	пісня		пісні
	кухня		кухні
	вулиця		вулиці

The end -я after a vowel and after apostrophe in nouns of feminine gender singular changes into the end -і in the dative case singular.

Nom.	хто? що?	Dat.	кому? чому?
-ія, -ія, -ея, -'я	Софія	-ії, -ії, -еї, -'я	Софії
	Надія		Надії
	Юлія		Юлії
	сім'я		сім'ї
	батарея		батареї
	шия		шиї
	історія		історії
	аудиторія		аудиторії
	мрія		мрії
	надія (hope)		надії
	олія		олії

In the dative case nouns of feminine gender singular receive the end -і to the last consonant.

Nom.	що?	Dat.	чому?
hard consonant	кров	+ -і	крові
-ж, -ч, -ш, -щ	подорож	-жі, -чі, -ші, -щі	подорожі
	річ		речі
	ніч		ночі

Softening mark in the end of nouns of feminine gender singular transforms into the end -і in the dative case singular.

Nom.	що?	Dat.	чому?
-ь	радість	-і	радості
	тінь		тіні
	відповідь		відповіді
	сповідь (confession)		сповіді
	сі ^л ь		солі

The end -и of noun of feminine gender singular «мати» transforms into the combination of letters -епі in the dative case singular:

Nom.	хто?	Dat.	кому?
-и	мати	-епі	матері

Some foreign women's names don't change according to cases and numbers. Therefore in the dative case (in singular and in plural form) these names have the same forms as in the nominative case singular.

Nom.	хто?	Dat.	кому?
	Боскі		Боскі
	Шрутї		Шрутї
	Рїдхі		Рїдхі
	Раджвїндер		Раджвїндер
	Давїндер		Давїндер
	Рут		Рут

There are no change in the dative case some countries' names as Сомалї, Перу, Чилї, Нікарагуа, Конго, Марокко.

The end -o of the nouns of **neuter gender** in the nominative case **singular** changes into the end -y in the dative case singular:

Nom.	що?	Dat.	чому?
-o	вікно	-y	вікну
	місто		місту
	село		селу
	вухо		вуху
	яблуко		яблуку
	озеро		озеру

The end -e of the nouns of neuter gender singular in the nominative case changes into the end -ю in the dative case singular.

Nom.	що?	Dat.	чому?
-e	місце	-ю	місцю
	поле		полю
	море		морю

The end -e after a sibilant consonant of the nouns of neuter gender singular in the nominative case changes into the end -y in the dative case singular.

Nom.	що?	Dat.	чому?
-же, -че, -ше, -ще	плече	-жу, -чу, -шу, -щу	плечу
	селище		селищу
	прїзвище		прїзвищу

In the dative case singular the combination of letters -ті adds to the ends: -а, -я of the nouns of neuter gender singular denoting newly-born creatures.

Nom.	хто?	Dat.	кому?
-а, -я	маля	+ -ті	малятї
	немовля		немовлятї
	теля		телятї
	цуценя		цуценятї
	кошеня		кошенятї
	курча		курчатї

The end -я after a doubled similar consonants of the nouns of neuter gender singular in the nominative case transforms into the end -ю in the dative case singular.

Nom.	що?	Dat.	чому?
-я	речення	-ю	реченню
	життя		життю
	питання		питанню
	запитання		запитанню
	плаття		платтю
	обличчя		обличчю
	сміття		сміттю

The end -я after apostrophe in the noun of neuter gender singular «ім'я» transforms into the combination of letters -ені in the dative case singular:

Nom.	що?	Dat.	чому?
-я	ім'я	-ені	імені

Following nouns don't change according to cases and numbers. Therefore these nouns in the dative case (in singular and in plural) have the same forms as in the nominative case:

Nom.	що?	Dat.	чому?
	меню		меню
	фото		фото
	шосе		шосе
	радіо		радіо
	таксі		таксі

Look on the constructions, what contain the dative case and the words: (не) треба / (не) потрібно / (не) можна in different combinations (with the dative case in preposition and in post-position) with the meanings: «somebody must (not)»; «somebody can (not)»; «it is (not) necessary for somebody or something»; «it is (not) necessary to do something»: вам (не) треба виконувати домашнє завдання, мені (не) потрібно купити сорочку, тобі (не) можна їсти морозиво.

The words: треба, потрібно, можна, не можна do not change in tenses and in cases. Look: зараз мені треба їхати, завтра мені треба буде купити хліб, вчора їм треба було бути на заняттях, сьогодні тобі потрібно вчити українську мову, післязавтра тобі потрібно буде отримати посилку, позавчора мені потрібно було приготувати вечерю, зараз мені можна гуляти на вулиці, незабаром йому можна буде вийти з аудиторії, нещодавно їм можна було їздити за кордон, зараз тобі не можна пропускати заняття, вчора тобі не можна було їсти смажене, завтра тобі не можна буде йти на екскурсію.

Also the dative case uses in the phrases before the words: страшно (terribly); сумно (sadly, sorrowfully); смішно (in a funny way (manner), comically); весело (merrily, gaily, joyfully); цікаво (interestingly, curiously); нудно – (it is tedious, it is boring); слід (should, ought); зручно (comfortably); важко (heavily, it is hard); легко (lightly, easily); холодно (cold(ly), cool(ly)); жарко (hotly, it is hot); тепло (warm,

warmly); корисно (usefully, it is useful (to)); добре (well); погано (bad(ly)); шкідливо (injuriously, bad); соромно (shame); необхідно (necessarily). Look:

– Тобі важко. / – It is hard (difficult) for you.

– Мені холодно. / – I am cold.

– Мені погано. / – I am not well (ill).

– Тобі буде важко виконувати це завдання. / – It will be difficult for you to fulfill this task.

– Тобі було важко тримати твоє слово. / – It was difficult for you to keep your word.

– Тобі було холодно. / – You were cold.

– Йому буде холодно. / – He will be cold.

– Тобі було погано. / – You were not well (you were ill).

– Тобі буде погано. / – You will not be well (you will be ill).

Nouns of masculine, feminine and neuter gender of plural form in the dative case have the same ends. The end **-и** of nouns of masculine and feminine gender of plural form nominative case in the dative case plurality transforms into the end **-ам**. The end **-і** of nouns of masculine and feminine gender of plural form in the dative case plurality transforms into the end **-ям**. The end **-і** of nouns of masculine and feminine gender of plural form after a sibilant consonant in the dative case plurality transforms into the end **-ам**. To the last vowels (**-а, -я**) of nouns of the neuter gender of plural form of the nominative case in the dative case plurality adds consonant **-м**.

Nouns of masculine gender of plural form in the dative case

Nom.	хто? що?	Dat.	кому? чому?
-и	робітники	-ам	робітникам
	лоби		лобам
	ліси		лісам
	стадіони		стадіонам
	племінники		племінникам
-і	друзі	-ям	друзям
	дні		дням
	лікарі		лікарям
Вут	школярі		школярам
-жі, -чі, -ші, -щі	ножі	-жам, -чам, -шам, -щам	ножам
	овочі		овочам
	Аваніші		Аванішам
	Авінаші		Авінашам
	Раджеш		Раджешам
	кущі		кущам
	дощі		дощам

Nouns of feminine gender of plural form in the dative case

Nom.	хто? що?	Dat.	кому? чому?
-и	книги	-ам	книгам
	фабрики		фабрикам
	руки		рукам
	стіни		стінам
-і	землі	-ям	землям

	хвилі		хвилям
	тіні		тіням
	пісні		пісням
	робітниці		робітницям
	радості		радостям
-жі, -чі, -ші, -щі	подорожі	-жам, -чам, -шам, -щам	подорожам
	ночі		ночам
	груші		грушам
	площі		площам

Nouns of neuter gender of plural form in the dative case

Nom.	хто? що?	Dat.	кому? чому?
-а	вікна	-ам	вікнам
	міста		містам
	села		селям
	вуха		вухам
	озера		озерам
	імена		іменам
	малята		малятам
	курчата		курчатам
	телята		телятам
	прізвища		прізвищам
-я	моря	-ям	морям
	речення		реченням
	життя		життям
	питання		питанням
	запитання		запитанням
	завдання		завданням

Words, which use only in plural change in the dative case like the nouns mentioned below:

Nom.		Dat.	
-и	брюки	-ам	брюкам
	штани		штанам
	джинси		джинсам
	канікули		канікулам
	збори		зборам
	окуляри		окулярам
	парфуми		парфумам
	ворота		воротам
-і	двері	-ям	дверям
	Чернівці		Чернівцям
	ножиці		ножицям
Вut	гроші		грошам
-ї	Гімалаї	-ям	Гімалаям

Personal pronouns in the dative case have such forms:

Nom.	хто? що?	Dat.	кому? чому?
	я		мені
	ти		тобі
	він		йому
	вона		їй
	воно		йому
	ми		нам
	ви		вам
	вони		їм

Personal pronouns what use instead of inanimate nouns in the dative case answer the question «чому?». Personal pronouns what use instead of animated nouns in the dative case answer the question «кому?».

Personal pronouns (and nouns used instead of these personal pronouns) used in the phrases like *завдяки кому / завдяки чому* with the meaning thanks to somebody (to whom); thanks to someone (to what) have the forms of the dative case, for example:

1. Завдяки моєму другові (йому), я вчасно повернувся додому.
2. Завдяки нашому викладачеві (йому), ми добре знаємо українську мову.

Завдяки – thanks to, owing to, by virtue of.

Revise the phrases which you have learned before:

- Скільки мені років? (– How old am I?)
- Тобі (вам) 25 років. (– You are 25).
- Скільки тобі років? (– How old are you?)
- Мені 23 роки. (– I am 23).
- Скільки йому років? (– How old is he?)
- Йому 21 рік. (– He is 21).
- Скільки їй років? (– How old is she?)
- Їй 22 роки. (– She is 22).
- Скільки йому років? (– How old is it?)
- Йому 4 роки. (– It is 4).
- Скільки нам років? (– How old are we?)
- Нам 18 років. (– We are 18).
- Скільки вам років? (– How old are you?)
- 1. – Нам 3 роки. 2. – Мені 3 роки. (1. – We are 3. 2. – I am 3).
- Скільки їм років? (– How old are they?)
- Їм 14 років. (– They are 14).

If we want to use a noun instead of a personal pronoun, we must use it (this noun) in form of the dative case. For example:

- Скільки йому років? (– How old is he?) → – Скільки років братові? = – Скільки братові років? (– How old is brother?)
- Скільки йому років? (– How old is he?) → – Скільки років батькові? = – Скільки батькові років? (– How old is father?)
-
- Скільки йому років? (– How old is he?) → – Скільки років племінникові? = – Скільки племінникові років? (– How old is nephew?)
-

Demonstrative pronouns in the dative case have forms given in the table below.

Read and study the given table attentively.

Nom.	той	Dat.	тому
Nom.	та	Dat.	тій
Nom.	те	Dat.	тому
Nom.	ті	Dat.	тим
Nom.	отой	Dat.	отому
Nom.	ота	Dat.	отій
Nom.	оте	Dat.	отому
Nom.	оті	Dat.	отим
Nom.	цей	Dat.	цьому
Nom.	ця	Dat.	цій
Nom.	це	Dat.	цьому
Nom.	ці	Dat.	цим
Nom.	оцей	Dat.	оцьому
Nom.	оця	Dat.	оцій
Nom.	оце	Dat.	оцьому
Nom.	оці	Dat.	оцим
Nom.	такий	Dat.	такому
Nom.	така	Dat.	такій
Nom.	таке	Dat.	такому
Nom.	такі	Dat.	таким
Nom.	отакий	Dat.	отакому
Nom.	отака	Dat.	отакій
Nom.	отаке	Dat.	отакому
Nom.	отакі	Dat.	отаким

As you know already, demonstrative pronouns answer the same questions as adjectives.

The question «**який?**» in the nominative case of the animated and inanimate demonstrative pronouns **цей, оцей, той, отой, такий, отакий** of masculine gender singular transforms into the question «**якому?**» in the dative case [«**який?**» of animated and inanimate pronouns (**case 1**) → «**якому?**» (**case 3**)].

The question «**яка?**» in the nominative case of the animated and inanimate demonstrative pronouns **ця, оця, та, ота, така, отака** of feminine gender singular transforms into the question «**якій?**» in the dative case [«**яка?**» of animated and inanimate pronouns (**case 1**) → «**якій?**» (**case 3**)].

The question «**яке?**» in the nominative case of the animated and inanimate demonstrative pronouns **це, оце, те, оте, таке, отаке** of neuter gender singular transforms into the question «**якому?**» in the dative case [«**яке?**» of animated and inanimate pronouns (**case 1**) → «**якому?**» (**case 3**)].

The question **які?** in the nominative case of the animated and inanimate demonstrative pronouns **ці, оці, ті, оті, такі, отакі** of masculine, feminine and neuter gender plural transforms into the question «**яким?**» in the dative case [«**які?**» of animated and inanimate pronouns (**case 1**) → «**яким?**» (**case 3**)].

Possessive pronouns in the dative case have forms, given in the table below:

Nom.	мій	Dat.	моєму
Nom.	моя	Dat.	моїй
Nom.	моє	Dat.	моєму
Nom.	мої	Dat.	моїм
Nom.	твій	Dat.	твоєму
Nom.	твоя	Dat.	твоїй
Nom.	твоє	Dat.	твоєму
Nom.	твої	Dat.	твоїм
Nom.	його	Dat.	його
Nom.	її	Dat.	її
Nom.	наш	Dat.	нашому
Nom.	наша	Dat.	нашій
Nom.	наше	Dat.	нашому
Nom.	наші	Dat.	нашим
Nom.	ваш	Dat.	вашому
Nom.	ваша	Dat.	вашій
Nom.	ваше	Dat.	вашому
Nom.	ваші	Dat.	вашим
Nom.	їхній	Dat.	їхньому
Nom.	їхня	Dat.	їхній
Nom.	їхнє	Dat.	їхньому
Nom.	їхні	Dat.	їхнім
Nom.	свій (<i>my, your, his, her, its, our, their, own</i>)	Dat.	своєму
Nom.	своя (<i>my, your, his, her, its, our, their, own</i>)	Dat.	своїй
Nom.	своє (<i>my, your, his, her, its, our, their, own</i>)	Dat.	своєму
Nom.	свої (<i>my, your, his, her, its, our, their, own</i>)	Dat.	своїм

The question «**чий?**» in the nominative case (of possessive pronouns of masculine gender singular) transforms into the question «**чийому?**» in the dative case [**чий? (case 1) → чийому? (case 3)**].

The question «**чия?**» in the nominative case (of possessive pronouns of feminine gender singular) transforms into the question «**чийій?**» in the dative case [**чия? (case 1) → чийій? (case 3)**].

The question «**чиє?**» in the nominative case (of possessive pronouns of neuter gender singular) transforms into the question «**чийому?**» in the dative case [**чиє? (case 1) → чийому? (case 3)**].

The question «**чийі?**» in the nominative case (of possessive pronouns in plural) transforms into the question «**чийім?**» in the dative case [**чийі? (case 1) → чийім? (case 3)**].

Adjectives in the dative case have the forms what are given in the table given below:

Nom.	який? яка? яке? які?	Dat.	якому? якій? якому? яким?
	hard form		
-ий (який?)	зимовий	-ому (якому?)	зимовому
-а (яка?)	зимова	-ій (якій?)	зимовій
-е (яке?)	зимове	-ому (якому?)	зимовому

-і (які?)	ЗИМОВІ	-ИМ (ЯКИМ?)	ЗИМОВИМ
	soft form		
-ій (який?)	ЛІТНІЙ	-ЬОМУ (ЯКОМУ?)	ЛІТНЬОМУ
-я (яка?)	ЛІТНЯ	-ІЙ (ЯКІЙ?)	ЛІТНІЙ
-є (яке?)	ЛІТНЄ	-ЬОМУ (ЯКОМУ?)	ЛІТНЬОМУ
-і (які?)	ЛІТНІ	-ІМ (ЯКИМ?)	ЛІТНІМ

– The end **-ий** (of adjectives of hard form of masculine gender singular in the nominative case) changes into the end **-ому** in the dative case singular form [**-ий (case 1) → -ому (case 3)**].

– The end **-ій** (of adjectives of soft form of masculine gender singular in the nominative case) changes into the end **-ьому** in the dative case singular form (**-ій (case 1) → -ьому (case 3)**).

– The end **-а** (of adjectives of hard form of feminine gender singular in the nominative case) changes into the end **-ій** in the dative case singular form [**-а (case 1) → -ій (case 3)**].

– The end **-я** (of adjectives of soft form of feminine gender singular in the nominative case) changes into the end **-ій** in the dative case singular form [**-я (case 1) → -ій (case 3)**].

– The end **-е** (of adjectives of hard form of neuter gender singular in the nominative case) changes into the end **-ому** in the dative case singular form [**-е (case 1) → -ому (case 3)**].

– The end **-є** (of adjectives of soft form of neuter gender singular in the nominative case) changes into the end **-ьому** in the dative case singular form [**-є (case 1) → -ьому (case 3)**].

– The end **-і** (of adjectives of hard form plural in the nominative case) changes into the end **-им** in the dative case plural form [**-і (case 1) → -им (case 3)**].

– The end **-і** (of adjectives of soft form plural in the nominative case) changes into the end **-ім** in the dative case plural form [**-і (case 1) → -ім (case 3)**].

All adjectives of hard form in the dative case have the same ends as the word **ЗИМОВИЙ**. All adjectives of soft form in the dative case have the same ends as the word **ЛІТНІЙ**.

The question «**який?**» in the nominative case (of adjectives of masculine gender singular) transforms into the question «**якому?**» in the dative case singular form [**«який?» (case 1) → «якому?» (case 3)**].

The question «**яка?**» in the nominative case (of adjectives of feminine gender singular) transforms into the question «**якій?**» in the dative case singular form [**«яка?» (case 1) → «якій?» (case 3)**].

The question «**яке?**» in the nominative case (of adjectives of neuter gender singular) transforms into the question «**якому?**» in the dative case singular form [**«яке?» (case 1) → «якому?» (case 3)**].

The question «**які?**» in the nominative case (of adjectives in plurality) transforms into the question «**яким?**» in the dative case plural form [**«які?» (case 1) → «яким?» (case 3)**].

As you know, nouns, personal pronouns, adjectives, demonstrative pronouns and possessive pronouns agree in singular or plural form, in gender and in a case. Accordingly, in the dative case nouns and personal pronouns of masculine gender singular

agree with adjectives, demonstrative pronouns and possessive pronouns used in corresponding forms of masculine gender singular. Nouns and personal pronouns of feminine gender singular agree with adjectives, demonstrative pronouns and possessive pronouns used in corresponding forms of feminine gender singular. Nouns and personal pronouns of neuter gender singular agree with adjectives, demonstrative pronouns and possessive pronouns used in corresponding forms of neuter gender singular. Nouns and personal pronouns of plural form agree with adjectives, demonstrative pronouns and possessive pronouns used in corresponding forms in plurality.

Control questions / Контрольні запитання:

- What do you know about the dative case in the Ukrainian language?
- When do we use the dative case in the Ukrainian language?
- How to change nouns (how to change ends of nouns) in the dative case?
- How to change personal pronouns in the dative case?
- How to change demonstrative pronouns in the dative case?
- How to change possessive pronouns in the dative case?
- How to change adjectives of hard form (how to change ends of adjectives of hard form) in the dative case?
- How to change adjectives of soft form (how to change ends of adjectives of soft form) in the dative case?
- What questions do nouns answer in the dative case?
- What questions do personal pronouns answer in the dative case?
- What questions do demonstrative pronouns answer in the dative case?
- What questions do possessive pronouns answer in the dative case?
- What questions do adjectives answer in the dative case?
- How to agree nouns, personal pronouns, adjectives, demonstrative pronouns and possessive pronouns in form of the dative case?
- What English prepositions does the dative case (in the Ukrainian language) corresponds to?

Control tasks / Контрольні завдання:

Вправа 1. Відкрийте дужки.

1. (Товариш) подобається село, у якому живуть його батьки. 2. (Сестра) влітку постійно пише листи її одногрупниці. 3. (Брат) показують місто його товариші. 4. (Сусідка) розповідають про новий журнал. 5. Мої одногрупники відповідають (викладач) на запитання. 6. Ми купили квиток (дівчина). 7. Викладач пояснює тему (студент). 8. Ми повторюємо наші умови (conditions) нашому новому (одногрупник). 9. Дитина допомагає (мама) готувати обід. 10. Продавець продає (покупець) сукню. 11. Він дав підручник (Оксана). 12. Дитина співає своїй (мама).

Вправа 2. Поставте запитання до речень.

Приклад. – *Йому 16 років.* – *Скільки йому років?*

1. Мені 18 років. 2. Їй 25 років. 3. Нам 3 роки. 4. Йому 21 рік. 5. Моєму братові 5 років. 6. Моїй сестрі 30 років. 7. Моєму татові 68 років. 8. Моєму племінникові 24 роки. 9. Моєму синові 1 рік. 10. Моїй тітці 70 років. 11. Моїй сестрі 35 років. 12. Моїй подрузі 30 років.

Вправа 3. Відкрийте дужки.

1. (Я) 41 рік. 2. (Ти) 18 років. 3. (Артур) 16 років. 4. (Авінаш) 21 рік. 5. (Суніл) 23 роки. 6. (Тетяна) 13 років. 7. (Товариш) 42 роки. 8. (Друг) 48 років. 9. (Син) 3 роки. 10. (Хлопець) 8 років. 12. (Племінник) 24 роки.

Вправа 4. Відкрийте дужки.

1. Я пообіцяла (Моніка) виконати домашнє завдання. 2. Ми сказали (викладач), що не будемо пропускати заняття. 3. Світлана та Інна розповіли (брат) новину. 4. Батько написав (я) листа. 5. Я написав (дядько) листа. 6. Викладач сказав (батько), що я пропустив заняття. 7. Він купив подарунок (сестра). 8. Я надіслала лист (директор). 9. (Оксана) подобається морозиво. 10. Товариш пояснив (ти) завдання. 11. Я розповіла (директор) план своїх дій. 12. Викладач постійно допомагає (студент) виконувати вправи.

Вправа 5. Відкрийте дужки.

1. (Дівчина) цікаво спілкуватися (to associate, to consort (with)) з цією дитиною. 2. (Дитина) не можна курити. 3. (Студент) важко вивчати хімію. 4. (Викладач) важко вчити лінивого студента. 5. (Аня) холодно на вулиці. 6. (Племінник) тепло у цьому новому светрі. 7. (Стівен) потрібно відвідувати заняття. 8. (Студент) легко виконувати домашнє завдання. 9. (Племінниця) треба прибирати у кімнаті. 10. (Барбара) подобається гуляти у парку. 11. (Степан) подобається відпочивати на морі. 12. (Друг) необхідно вчити цей предмет.

Вправа 6. Відкрийте дужки.

1. (Дитина) весело гратися з батьком. 2. (Хлопчик) сумно сидіти вдома одному. 3. (Сергій) смішно було дивитися отой фільм. 4. (Ірина) складно виконувати домашнє завдання. 5. (Колега) цікаво читати цю нову книжку. 6. (Боскі) нудно сидіти вдома. 7. (Отто) слід старанно вчити домашнє завдання. 8. (Брат) зручно ходити у цьому взутті. 9. (Михайло) корисно їсти вітаміни. 10. (Тетяна) шкідливо курити. 11. (Абдулкадір) соромно не знати відповідь на це запитання. 12. (Захра) необхідно купити ці ліки.

Вправа 7. Замініть підкреслені іменники особовими займенниками.

1. Авінашеві це корисно знати. 2. Світлані потрібно багато гуляти. 3. Друзям тепло у цій маленькій кімнаті. 4. Викладачу потрібно це знати. 5. Дитині треба вчити домашнє завдання. 6. Омарові не можна багато говорити. 7. Сестрі корисно їсти овочі і фрукти. 8. Дівчині холодно стояти на вулиці. 9. Самуєлеві жарко сидіти біля батареї. 10. Моніці важко відповідати на запитання викладача. 11. Дитині потрібно їсти молочну кашу (porridge, gruel). 12. Лікареві необхідно серйозно поговорити з пацієнтом.

Вправа 8. Відкрийте дужки.

1. (Я) було приємно зустріти вас. 2. (Ви) треба старанно виконувати домашнє завдання. 3. (Вона) не можна бігати. 4. (Ректор) складно зрозуміти лінивого студента. 5. (Ми) треба добре займатися. 6. (Студент) можна буде вийти з аудиторії. 7. (Сестра) не можна їсти смажене. 8. (Дівчина) потрібно приймати ліки. 9. (Лікар) треба оглянути хворого. 10. (Викладач) необхідно перевірити домашнє завдання студентів. 11. (Друг) не цікаво дивитися цей фільм. 12. (Я) тепло у цій новій куртці.

Вправа 9. Відкрийте дужки.

1. (Ти) буде холодно на вулиці. 2. (Він) буде приємно зустріти його старого друга. 3. (Дівчина) було страшно іти додому. 4. (Сестра) було смішно дивитися на ту картину. 5. (Я) сьогодні буде весело. 6. (Оксана) було сумно прощатися з батьками. 7. (Оджо) було нудно сидіти на занятті. 8. (Дитина) буде весело гратися з батьком. 9. (Ти) не потрібно це робити. 10. (Він) не слід приймати ці нові ліки. 11. (Вона) слід бути більш уважною. 12. (Богдана) не складно перекласти цей текст.

Вправа 10. Відкрийте дужки.

1. (Я) потрібно подзвонити. 2. (Ви) холодно сидіти в аудиторії. 3. (Вони) важко вчити медицину. 4. (Олег) легко виконувати домашнє завдання. 5. (Студент) необхідно уважно слухати викладачів. 6. (Одногрупник) треба принести зошит. 7. (Я) неважко написати цю вправу. 8. (Вони) потрібно старанно вчити кожну тему. 9. (Я) зручно сидіти у цьому новому кріслі. 10. (Ти) незручно лежати у твоєму старому ліжку. 11. (Ми) цікаво вчити українську мову. 12. (Ви) нудно сидіти на лекції з історії медицини.

Вправа 11. Відкрийте дужки.

1. Я обіцяю (ти) уважно слухати викладача. 2. Я говорила (вона) старанно виконувати домашнє завдання. 3. Ми розповідали про нашу країну (іноземець). 4. Що ви (я) порадите? 5. Лікар прописав (товариш) хороші ліки. 6. Я обіцяла (викладач) старанно готуватися до занять. 7. Дитина малює (мама) сонце. 8. Студенти пишуть заяву (ректор). 9. Одногрупник пояснив (Барбара) новий матеріал. 10. Бріджит надіслала (сестра) подарунок. 11. Я випрала (дитина) сорочку. 12. Сестра випрасувала (брат) штани.

Вправа 12. Відкрийте дужки.

1. Мама купила (племінниця) сукню. 2. Викладач пояснив (студент) важке правило. 3. Іноземець зателефонував (сестра). 4. Я допомагаю (студентка) виконувати вправу. 5. (Ви) подобається морозиво. 6. Тітка пообіцяла (учень) перевірити його твір. 7. Я дозволяю (син) гуляти на вулиці. 8. Алла розповідала (племінник) про гарний автомобіль. 9. Хороші батьки не дозволяють (дитина) курити. 10. Богдана купила (бабуся) масло. 11. (Світлана) подобається цей фільм. 12. Бібліотекар дав зошити (Авінаш). 13. Ми повернули книжки (бібліотекар).

Вправа 13. Виправте помилки.

1. Оцьому ваша хорошої студентці. 2. Такого їхнього смішного мавпі. 3. Такому його рожеве свині. 4. Така наша сірі крілю. 5. Цієї ваш мобільне телефону. 6. Такого його солодку воді. 7. Отого наш нові іграшці. 8. Оцієї їхнє нове листівці. 9. Ваше товстий (thick) спортивного журналу. 10. Такої їхнього сучасний магазину. 11. Таких наше гарячого чаю. 12. Цей мій українсько-англійський словнику.

Вправа 14. Перекладіть українською мовою.

1. Promise to your friend. 2. Remind to your sister. 3. Allow to your brother. 4. Forbid to your son. 5. Sing to his daughter. 6. Trust to your husband. 7. Telephone to his wife. 8. Give to the nephew. 9. To belong to the niece. 10. Return to the seller. 11. Buy for your friend. 12. Show the doll to your child.

Вправа 15. Узгодьте іменники з вказівними і присвійними займенниками, а також з прикметниками у формі називного і давального відмінків однини. Поставте запитання до кожного слова у сформованих фразах у формі словосполучення.

1. Ручка. 2. Зошит. 3. Декан. 4. Філософія. 5. Мова. 6. Лінійка (ruler). 7. Сумка. 8. Багаж. 9. Ключ. 10. Сорочка. 11. Відповідь. 12. Кров.

Вправа 16. *Відкрийте дужки.*

1. Студенти пообіцяли (той їхній хороший викладач) старанно готуватися до занять. 2. Сестра випрала (отой свій молодший брат) брудний одяг. 3. Старшокурсники радять (ці наші нові студенти) не пропускати лекції. 4. Ми подарували (оця наша молодша сестра) гарного сірого пухнастого (fluffy, downy) kota. 5. Студенти запросили на вечір (отой їхній старий знайомий). 6. Ректор сказав (такий наш лінивий студент), що він не може достроково скласти літню сесію. 7. Продавці завжди посміхаються (отакий їхній хороший покупець). 8. Я завжди довіряю (отой мій останній результат). 9. Ми не довіряємо (отакий ваш старий автомобіль). 10. Я постійно ввечері читаю казку (tale, story) (оцей мій середній син). 11. Я завжди розповідаю (отака моя хороша дитина) про моїх друзів. 12. Дядько постійно нагадував (отой його лінивий племінник) про домашнє завдання.

Вправа 17. *Виправте помилки.*

1. Отой мого сумному другу. 2. Оце нашого складному завданню. 3. Оті його рідним братові. 4. Цей їхнього пухнастому коту. 5. Ці моєї чорній ручці. 6. Той нашої молодшій сестрі. 7. Тих моєї різнокольоровій сорочці. 8. Того моєї довгій сукні. 9. Оці вашого старанному синові. 10. Тієї твого старшому дядьку. 11. Цього моєї добрій тітці. 12. Цих мого старій подрузі.

Вправа 18. *Поставте у форму давального відмінка множини. Поставте запитання до поданих слів у формі називного і давального відмінків. Замініть іменники особовими займенниками у формі називного і давального відмінків множини. Поставте до них запитання.*

1. Дівчина. 2. Університет. 3. Площа. 4. Фабрика. 5. Історія. 6. Шруті. 7. Хіманшу. 8. Дівчинка. 9. Алла. 10. Оджо. 11. Виделка. 12. Тарілка.

Вправа 19. *Поставте фрази у форму давального відмінка множини. Поставте запитання до кожного слова у фразі у формі словосполучення.*

1. Отой університет. 2. Така лінія. 3. Оце слово. 4. Оце завдання. 5. Цей друг. 6. Такий клопіт (trouble, worry, disturbance). 7. Це цуценя. 8. Це завдання. 9. Такий друг. 10. Оця дорога. 11. Оцей комп'ютер. 12. Отакий телевізор.

Вправа 20. *Поставте фрази у форму давального відмінка множини. Поставте запитання до кожного слова у фразі у формі словосполучення.*

1. Мій товариш. 2. Твій однокласник. 3. Твоє завдання. 4. Їхній університет. 5. Свій дім. 6. Їхній клопіт (trouble, worry, disturbance). 7. Їхнє місце. 8. Її бажання (wish, desire). 9. Його сподівання (hope). 10. Наша дитина. 11. Моє немовля. 12. Ваш друг.

Вправа 21. *Поставте фрази у форму давального відмінка множини. Поставте запитання до кожного слова у фразі у формі словосполучення.*

1. Гарна дитина. 2. Хороший друг. 3. Тепла ковдра (blanket, bedcover). 4. Нова сорочка. 5. Смачна піца. 6. Свіжий торт. 7. Сучасний комп'ютер. 8. Зелений светр. 9. Фіолетовий автомобіль. 10. Сірі брюки. 11. Довге волосся. 12. Зручний одяг.

Вправа 22. Узгодьте іменники з вказівними і присвійними займенниками, а також з прикметниками у формі давального відмінка множини. Поставте запитання до кожного слова у фразі у формі словосполучення.

1. Дівчина. 2. Чоловік. 3. Студент. 4. Учень. 5. Холодильник. 6. Декан. 7. Комендант. 8. Ноутбук. 9. Актор. 10. Актриса. 11. Театр. 12. Кінотеатр.

Таким чином, у процесі вивчення української мови іноземцям слід звернути особливу увагу на відмінкову систему української мови, на умови використання того чи іншого (у нашому випадку – давального) відмінка, на граматичні форми усіх змінюваних за відмінками частин мови і на запитання до них у кожному відмінку. Особливу увагу слід звернути на практичне застосування набутих знань. Послідовність вивчення вказаного матеріалу повинна бути відповідною її потребі у використанні. Більш детальному вивченню і закріпленню теми іноземцями сприяє запропонований їм дидактичний матеріал з використаною у ньому практичною інформацією.

Література:

1. Бахтіярова Х. Ш., Лукашевич С. С., Майданюк І. З., Сечень М. П., Петухов С. В. *Українська мова. Практичний курс для іноземців* / Х. Ш. Бахтіярова, С. С. Лукашевич, І. З. Майданюк, М. П. Сечень, С. В. Петухов. – Тернопіль: Укрмедкнига. – 1999. – 320 с.

2. Вінницька В. М., Плющ Н. Г. *Українська мова: Практичний курс граматики для студентів-іноземців* / В. М. Вінницька, Н. Г. Плющ. – К. – 1997. – 224 с.

3. Зайченко Н. Ф., Воробйова С. А. *Практичний курс української мови для іноземців: усне мовлення* / Н. Ф. Зайченко, С. А. Воробйова. – К.: Знання України. – 2005. – 324 с.

4. Каушанська В. Л., Ковнер Р. Л., Кожевнікова О. Н., Прокоф'єва Є. В., Райнерс З. М., Сквирська С. Є., Цирліна Ф. Я. *A Grammar of the English Language* / В. Л. Каушанська, Р. Л. Ковнер, О. Н. Кожевнікова, Є. В. Прокоф'єва, З. М. Райнерс, С. Є. Сквирська, Ф. Я. Цирліна – Ленінград: Просвещение. – 1973. – 320 с.

5. Радішевська М., Погребенник В., Михайлюта В., Корольова Т., Трош Т., Гудзенко О. *Українська мова. Українська література* / М. Радішевська, В. Погребенник, В. Михайлюта, Т. Корольова, Т. Трош, О. Гудзенко. – К.: ТОВ «Казка». – 2009. – 864 с.

6. *Український правопис* / АН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Ін-т української мови – 4-те вид., випр. й доп. – К.: Наук. Думка, 1993. – 240 с.

7. Pheby John and others *The Oxford-Duden Pictorial English Dictionary* / John Pheby – Oxford, Moscow. – 1985. – 816 с.

References:

1. Bakhtiarova Kh. Sh., Lukashevych S. S., Maidaniuk I. Z., Sechen M. P., Pietukhov S. V. *Ukrainska mova. Praktychnyi kurs dlia inozemtsiv* / Kh. Sh. Bakhtiarova, S. S. Lukashevych, I. Z. Maidaniuk, M. P. Sechen, S. V. Pietukhov. – Ternopil: Ukrmedknyha. – 1999. – 320 s.

2. Vinnytska V. M., Pliushch N. H. *Ukrainska mova: Praktychnyi kurs hramatyky dlia studentiv-inozemtsiv* / V. M. Vinnytska, N. H. Pliushch. – K. – 1997. – 224 s.

3. Zaichenko N. F., Vorobiova S. A. *Praktychnyi kurs ukrainskoi movy dlia inozemtsiv: usne movlennia* / N. F. Zaichenko, S. A. Vorobiova. – K.: Znannia Ukrainy. – 2005. – 324 s.
4. Kaushanska V. L., Kovner R. L., Kozhevnikova O. N., Prokofieva Ye. V., Rainers Z. M., Skvyrska S. Ye., Tsyrlina F. Ya. *A Grammar of the English Language* / V. L. Kaushanska, R. L. Kovner, O. N. Kozhevnikova, Ye. V. Prokofieva, Z. M. Rainers, S. Ye. Skvyrska, F. Ya. Tsyrlina – *Leninhrad: Prosveshchentye*. – 1973. – 320 s.
5. Radyshevska M., Pohrebennyk V., Mykhailiuta V., Korolova T., Trosh T., Hudzenko O. *Ukrainska mova. Ukrainska literatura* / M. Radyshevska, V. Pohrebennyk, V. Mykhailiuta, T. Korolova, T. Trosh, O. Hudzenko. – K.: TOV «Kazka». – 2009. – 864 s.
6. *Ukrainskyi pravopys* / AN Ukrainy, *In-t movoznavstva im. O. O. Potebni; In-t ukrainskoi movy* – 4-te vyd., vypr. y dop. – K.: Nauk. Dumka, 1993. – 240 s.
7. Pheby John and others *The Oxford-Duden Pictorial English Dictionary* / John Pheby – Oxford, Moscow. – 1985. – 816 c.